

TAPOLCZAI LAPOK

EZEELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN, KIADÓ ES TULAJDONOS: LÖWY B.

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-utca.
Kéziratokat vissza nem adunk.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Hirdetmények: megegyezés szerint.
Nyílt-tér sora: 1 kor na.

A munkáshiány.

Irta HANDLERY GUSZTÁV

a Badacsonyvidéki Szőlősgazdák Szövetkezetének megbízásából.

Napról-napra, mindinkább megerősödik bennünk az a tudat, hogy az egész országban nagy a hiány a mezőgazdasági munkásokban.

Érzi a munkáskéz hiányát a mezőgazdaság minden ágazata, de leginkább mutatkozik az a kapásnövények termelésénél és a szőlőművelésnél.

A hiány nem minden időben érezhető, a tavaszi szőlőmunkára még van elégséges munkáskéz, de amikor megkezdődik a mezei kapásnövények rakása, kapálása, akkor már csak fölcsigázott napibérért kaphatunk munkást, de még így sem eleget.

Különösen nagy a szükséglet júniustól—szeptemberig, mert ez idő alatt megy végbe nemcsak a mezei kapásnövények megmunkálása, de a kaszálás, gyűjtés, aratás és cséplés is; ez idő alatt 2-3-szor, sőt gyakran többször is permetezni, kénporozni, kötni, szóval a szőlő legtöbb munkáját kell elvégezni.

Normális időjárás mellett enyhül a munkáshiány szeptember hónapban, hogy ismét újra kezdődjék októberben; e hónapra esik a szüret, a kapásnövények betakarítása, a szőlőbetakarás, trágyázás és számos sürgős gazdasági teendő.

Mindezen munkák rendes időjárás mellett is csak megfeszített erővel végezhető el, abnormális időjárás mellett, mint 1912-ben — sehogysem.

A szakközölnyök, sőt a napilapok is telve vannak a gazdák panaszaival, mindenütt a

munkáskérdést tárgyalják és nem egyszer egész a kétségbeesés hangján.

Nincs az évnek ugyszólván egy hónapja sem, amikor a munkáskéz foglalkozást ne találna, de igenis van a 12 hónap közül 6-7, amikor a gazda hiányát érzi a megfelelő munkáskéznek.

Igy van ez a Balaton vidékén, így van mindenütt az országban, ahol szőlőt termelnek, sőt ma már ott is, ahol csak mezőgazdálkodást üznek.

Érezzük a bajt, kell, hogy kutassuk annak okát is.

Mi az oka vajjon a nagymérvű és rövid időn belül katasztrófával fenyegető munkáskéz hiányának? Talán az ország elnéptelenedése, vagy talán a kivándorlás?

A kettő közül az egyik sem.

Az ország népessége nem fogyott, a statisztika szaporodást tüntet fel.

Kivándorlás van; ez sajnos tagadhatatlanul sok mezei és ipari munkást visz el, ámde végeredményében mégsem oly nagy mérvű, hogy teljesen ezzel lehetne igazolni a munkáskéz hiányát. Talán a kivándorlás?

A munkáshiánynak több oka van, ilyenek:

- 1.) a más vidéken vállalt munka,
- 2.) áttérés az ipari és gyári munkára,
- 3.) a belterjesebb gazdálkodás nagyobb munka fogyasztása,
- 4.) a korlátlanul szaporodó szőlő ültetvények és a szőlővédekezés által igénybe vett nagyobb munkaerő.

Ezek volnának a munkáshiány főbb okai, de van még ezek mellett más is, a melyre szintén reá fogunk térni.

Lássuk pontról-pontra. Népünk szokásba vette a vándorlást. Régebben is elment ugyan aratni, de ma már nemcsak aratást vállalni megy idegenbe, hanem más mun-

kára is — dacára annak, hogy a községben, vagy annak közelében is találna keresetet.

Példa erre a zalamegyei munkásmozgalomról beszerzett statisztikai adatok és saját tapasztalataink.

Vármegyénknek akárhány községből mennek munkások idegenbe és helyettük a gazdák kénytelenek más, messzebb vidékről munkásokat hozatni.

Igy van ez az 1912-ik évben a Badacsonyvidékén, szülőink bekapálatlanok, mert a vidékünkbeli munkás Fehér, Vas és Veszprém megyébe ment munkára; holott ott-honában is tisztességes, eddig soha el nem ért munkabért kaphat.

Népünk azonban nem elégszik meg azzal, amit otthon kereshet, a vasúti utazás könnyű, a munkásvállalkozók csábítják, megy szerencsét próbálni, amit azonban sajnos nem mindig talál fel, mert ha itt-ott többet keres is, haza sohasem hoz annyit, mint a mennyit otthon keresett volna.

Sok mezei munkást elvon a gyáripar és a bányavállalatok. A még ki nem tanult mezei munkás gyárba, vagy bányába jutva eleinte olcsóbb, mint a tanult gyári- vagy a bányamunkás és ha ügyetlenebb is, de többet dolgozik és talán szívesebben is.

Gyárak és egyéb vállalatok tagadhatatlan, hogy jobban fizetnek, mint a mezőgazda, mert hiszen ők nagyobb haszonra is dolgoznak és emellett akkor szaporítják a munkát, növelik vagy apasztják a termelést, mikor megvan a kellő kereslet; míg ellenben a gazda kénytelen minden munkáját a természet megszabott rendje szerint intézni. Ha török, ha szakad, neki dolgoztatni kell, ha van munkája után haszon, ha nincs. A belterjesebb gazdálkodás növelte ugyan a munkát, de amennyivel több kézierőt vesz igénybe mint azelőtt, ugyanannyi, vagy még több munkaerőt szabadít fel a gazdasági gépek használata folytán.

TÁRCA.

Elváltan.

Irta: Vajda Elekne.

A függönyök az ablakon összehuzva, így csak tompa világosság szűrődött be a szobába. Kis női buidó volt, sok finom aprósággal, puha nesztfogó szőnyegekkel, kecses formájú székekkel, értékes festményekkel.

A kis íróasztal előtt egy nő ült és írt. Szép barna haju asszony, fekete szemekkel, piros kis szájjal, mely talán mindig csak mosolyogni tud. Most is mosolygott, bár kissé keserűen.

Igen — mondá hangosan önmagához — megírom neki, hogy megbántam, százszor megbántam. Félreismertem őt is, ezt is. — Fejét tenyerébe hajtotta. — Minek kellett ennek megtörténnie? Miért mentem el! Le-

mondtam a gyermekemről, elhagytam az uramat, szétromboltam egy otthont, ő miatta. Mert szeretni véltem! Szerettem is, de most tudom miért: mert tilos volt. Epedtem egy regényes szerelmes szív után, amely lángol érttem, szerettem az álmatlan vágyteli éjszakákat, mikor nem követtem el semmi bűnt és mégis vétkeztem. A mikor nem elégedtem meg azzal, hogy csak egyszerűen, hűen szeressenek mint a hogy ezt ő tette, mikor nem elégedtem meg azzal a hivatással, mely a legtöbb asszonyt boldogítja, hogy: anya, hanem vakon, az örök szerelemben hive rohantam előre, törve-zuzva mindent a mi utamat állta; előre, keresve a boldogságot; akkor még nem tudtam, hogy „a ki a boldogságot és nyugalmat sietve keresi, az már elvesztett.” Én is; minél jobban siettem utána, annál távolabb maradt el mögöttem. Es most itt vagyok, elértem céloimat, az enyém lett s most nem kell.

Vágyom vissza, a nyugodt csendes otthonba,

az uramhoz, az igazi első uramhoz, a gyermekemhez. Sívargok epedek utánuk.

S mindezt megírom neki. Talán megkönnyöül rajtam, ha visszaidézem azokat a percekét, a mikor még boldogok voltunk. Lehetetlen, hogy ő már elfelejtett volna, hiszen nagyon szeretett.

De nem. Hátha a levél elvész; hátha, ha meg is kapja tűzbe dobja anélkül, hogy elolvassa! — Mélyen gondolkodott. Nézte az asztalán levő fényképet, mely egy gyermekét ábrázolt: az ő kis fiát, azután felugrott.

— Elmegyek magam hozzá. Megmondom neki, hogy imádom, szeretem; boldogítani fogom csak bocsásson meg! Nem tudok nélküle élni; a mióta elhagytam, ismertem meg jellemét és kínok gyötörnek utána. Nem kell a szerelem, a titkos, a forró, csak a szeretett kell, a tiszta, a hű.

— Mindkét tenyerét a halántékához szo-

FELTÜNŐ NAGY MÓR UJONAN BERENDEZETT LÁTVÁNYOSSÁG DIVATÁRUHÁZA

KESZTHELYEN, hova az őszi és téli évadra szebbnél szebb uri és női divatickek érkeztek és folyton érkeznek.

A FÉNYESEN BERENDEZETT DIVATÁRUHAZ UJABB CIKKEI: női blouzok, mindennemű Jouponok és szörme garnitúrák; átmeneti uri kabátok, fiu öltönyök, valódi amerikai női-, férfi- és gyermekcipők. — Ujdonságok: angol, olasz és Habik kalapokban, angol nyakkendők és angol hajtó és utcai keztyűkben. Szolid szabott árak !!

Leginkább növekedett a munka a szőlőművelésnél. A vadvesztermelés, az ojtvány készítése, a különféle szőlőbetegségek és kártékony rovarok elleni védekezés, nagyon sok munkaerőt vesznek igénybe és pedig éppen abban az időszakban, amikor más gazdasági munkák is a legsürgősebbek.

Mindezen elősorolt okok mellé járul még az a nagy veszteség is, amely azáltal éri a gazdát, hogy a munkásnép napról-napra dologtalanabb és rosszabb lesz.

Nemcsak szakértelmét nem akarja gyarapítani, de egyáltalán nem is akar becsületes munkát végezni. Ma már nagyon kevés a lelkiismeretes, jó munás és napról-napra nő azoknak a száma, akik a munkaadóban nem a kenyéradó gazdát látják, hanem elenséget keresnek és vele szemben úgy is viselkednek. A földmunkás szoros érintkezésben lévén az ipari munkásokkal, sőt több iparágnál annak segédmunkása is, elkapatva az iparos és gyári munkásosztály hangzatos jelszavaitól, ma már ő sem akar több munkaidőt, mint a nálánál képzetesebb és tanultabb iparos.

Fogy a napszámos elem, átalakul ipari és gyári munkássá; amíg a sorsával szintén elégedetlen iparos „üzletet” nyit és kereskedő lesz.

Kétségtelen, hogy más oka is van annak, hogy a földművelő elhagyja az eddigi foglalkozását. A föld sok és terhes munkát rótt rá és mindezekért nem részesült a kellő megbecsülésben.

Nem tudja megbecsülni ősi foglalkozását és inkább választja a gyári, vagy ipari munkát, mert látja, hogy az e téren foglalkozók könnyebben keresik meg mindennapi kenyerüket és több elismerésben is részesülnek.

Seregesen tódul a munkás elem a nagyvárosok felé, vonza a magasabb munkabér és a minden lépten-nyomon kínálkozó szórakozás.

A falvak kezdenek elnéptelenedni, nagy kárára nem csak a földművelésnek, de az egész nemzetgazdaságnak és egész társadalomnak — anélkül, hogy ebből a népvándorlásból bármely osztályra is haszon háramlanék.

Ma már nemcsak a fővárosban, de minden nagyobb városban is ezrekre megy a bevándorolt munkanélküli, munkát kerülő proletárok száma. A városok már nem győzik a szent humanitás nevében, a proletárok jóvoltáért nyakukra szakadó kiadásokat teljesíteni.

ritotta, feje zugott, szemei lázasan fényltek, magára kapta kabátját és kifutott.

Mikor fölért az előbbi lakására, arca sápadt lett az izgalomtól, feje szédült, lábai remegtek. Vékony fehér keze reszketve nyúlt a csengetyűhöz, melynek hangjára összerendezte. Kinyitott az ajtó és belépett. Az inas meglepetésében szótlanul bámult utána, mikor az gyors léptekkel a volt férje szobájába ment. Senki sem volt ott. Megállt és körülnézett; minden a régi, szíve hangosan dobogott, halanteka lüktetett.

— Meghagytott mindent, a hogy ittlétemkor volt, tehát még szeret! — ujjongott magában.

Egyszerre kinyitott az ajtó és bejött az ura. Már tudta, hogy itt van az asszony, elárulta az inas.

A nő lehajtott a fejét, szeretett volna szólani, de nem tudott, száraz ajkait szorosan egymásra zárta.

— Edith, miért jött el? — kérde a férfi. A nő felemelte szép szomorú szemeit, melyek tele voltak félnék könyörgéssel.

— Eduárd, bocsáss meg! — sugta lassan, a szoba forgott vele, lábai inogtak, térdre vetette magát: — a gyermekünk kedvéért Eduárd. Tudom, vétkeztem, de bűnhődtem is érte. Több szenvedés adatott, mint a mennyi boldogság. Eduárd, azon a napon, mikor először beláttam bűnömöt, mikor kiabrándultam belőle, azon a napon mindent megfizettem.

Megfizettél, — mondá a férfi tompán.

Nemcsak a munkásosztály, hanem sajnos a kiscgazda, sőt a gazdálkodással foglalkozó középosztály is iparkodik tudni földjén és siet más, szerinte biztosabb foglalkozást keresni.

A mai gazdálkodási állapotok és egyre rosszabbodó munkásviszonyok mellett rövidesen odajutunk, hogy csak a nagybirtokos és az elég tőkével rendelkező középbirtokos tud veszteség nélkül gazdálkodni; vagy az a kiscgazda, aki képes birtokát saját és családjára erejével megmunkálni. Sajnos mindezen okok olyanok, amelyekben segíteni nehéz és a helyzet javulását csakis a gazdaközönség összetartó, gondos és megfontolt munkálkodásától várhatjuk.

Mi legyen az a munka, miként lehetne a fenálló nehéz viszonyokon segíteni, ezt kell beható tanácskozás után megállapítanunk.

Az én szerény véleményem szerint a következőket kellene megfontolni.

1.) Lehetőleg javítani a napszámos-munkás helyzetén, létesíteni munkáslakásokat és amennyiben és a hol csak kivihető, a fizetés egy részét természetben kiadni; a részért dolgozó munkás nem oly könnyen pazarolja el keresetét, mint aki csak pénzért dolgozik.

2.) Mindenütt, ahol nagyobb munkaerő szükséges, alkalmazzunk hónapszámra szerződött munkásokat, ezek munkája könnyebben ellenőrizhető, mint a napról-napra változó munkásoké; a havi munkásokat jobban belehet tanítani az okszerű és helyes munkára.

Havi munkásokat könnyebben lehet idegenből hozatni, mint a napibér mellett dolgozókat; igaz, ez talán többbe kerül, de a több költség a jobb és idejében végzett munkában megtérül.

3. Oda kellene hatni, hogy ipari és bányavállalatok, különösen a szőlőtermelő vidékeken, lehetőleg idegenből hozassanak munkást. Igaz, hogy a berendezkedés a vállalatra talán költséges befektetéssel jár, de ennek ellenében a helyhez kötött munkás jobban és többet dolgozik, mint a napról-napra változó.

Ugyanez áll a vasutnál is, amely számszámra vonja el a tanult szőlőmunkást a megszokott ősi foglalkozásától. A vasutra napszámba járó munkásból többet jó szőlőmunkás ritkán lesz, mert a naplopást sehol úgy meg nem tanulja, mint a vasuti munkánál.

4. Ahol lehet, be kell vezetni az általános

Megfiztetted, hogy szétromboltad a boldogságomat, összetörted a szívemet? Megfizettél azokért a keserves órákért, melyeket gyermekünk okozott, mikor térdemre ült, karjaival átfonta nyakamat és sirva mondá: édesanya minket elhagyott? Vagy azt, hogy hónapokon át átfonta nyakamat és sirva mondá: édesanya minket elhagyott? Vagy azt, hogy hónapokon át kivoltam küszöbölve a társadalomból? Nem Edith, te semmit sem fizettél meg. Az asszony hallgatott; minden szó a szívét hasította éles tör gyanánt.

— A fiu egyikünké sem többé — mondá a férfi — intézben van. — Kitalálta a nő gondolatát, tudta, hogy ezt akarja az asszony kapocs gyanánt említeni.

— Hát visszamenjek ahhoz, az emberhez akit nem szeretek, nem tisztelek s hagyjam itt magát és a gyermekemet örökre?

— A férfi hallgatott.

Az asszony felállt. — Eduárd — mondá csendesén — nem szeret már maga engem? —

A férfi sápadt arca nyugodt volt, nem árulta el a legkisebb izgalmat sem. Az asszonyra nézett hidegen, idegenül. — Nem Edith — mondá — nem szeretem.

Az asszony az ajtóhoz ment, kinyitotta. — Isten vele Eduárd. — Isten vele. — Elment.

A férfi figyelte a lépteit, melyek egyenletlenül ingadozva kopogtak a lépcsőn, aztán sirva borult az asztalra.

Síratta az összetépett, elvesztett boldogságát, siratta az egyedüllétét; siratta, mert még mindig nagyon szerette.

munkát, igaz, hogy ez kétélű fegyver, mert az általános munkás keveset törődik azzal, hogy jól dolgozik-e, vagy nem, előtte csak az a cél lebeg, hogy munkáját minél előbb és mentül könnyebben bevégezze.

Ez különben ugyanígy van a napszámos munkánál is, kellő ellenőrzés nélkül nincs jó munka; a gazdának ott kell állni a munka mellett, neki kell tanítani a munkást és irányítani a munkáját.

Sajnos, éppen ez ellen vét gazdáink tulajdonos része a legtöbbet. Ha az igazságot akarjuk kimondani, be kell vallanunk, hogy korántsem foglalkozunk munkásainkkal annyit, mint foglalkoztak a gazdák régebben.

Kevesebb a munkással foglalkozó, a munkához értő és azzal törődő gazda mint régen és talán éppen ezért sokkal több a rossz, hanyag munkás is.

Rá kell szánni magunkat a munka ellenőrzésére. Ha a gazda ott van munkásai között, szaporábban és jobban megy a dolog. A napszámos nép nem lesz oly szabadszájú, romlott erkölcsű, mint aminővé sajnos, kezd teljesen átalakulni.

A már előadottakon kívül azt hiszem nagyban enyhítené a munkáshiányt, ha megkísérelnék a munkával való takarékoskást. Minden félreértés kikerülése végett előre kijelentem, hogy a munkával való takarékoskás alatt nem azt értem, hogy p. o. megtakarítsunk egy, vagy két permeterést, porozást, vagy kapálást, hanem igenis értem azt, hogy amennyiben lehet, gondoskodjunk jó szerszámokról, jó kézieszközökről és ott, ahol csak lehetséges, használjunk gépeket.

Nagy munka és anyagmegtakarítást érhetünk el p. o. ha jó permeterzőnk és porozógépünk van; az Ampelologiai intézet kísérletei különféle gépekkel igen tanulságosak és ezekből a kísérletekből kitűnik, hogy jó szerkezetű és kivitelű gépekkel, kivált nagyobb területen, mily jelentős munka és költségmegtakarítást érhetünk el.

Igaz, hogy a mi viszonyaink között a szőlőművelésnél nem sok gépet van módunkban használni, de annál többet alkalmazhatunk a mezőgazdaságban.

Ha a mezőgazdaságban minden gazda, akinek elég földje van hozzá, kapásnövényeinek művelésénél az ekét használná, réjtjét géppel kaszálná és gyűjténé, már csak ezáltal is annyi dolgos kéz szabadna fel, hogy szőlőinket könnyen megmunkáltathatnánk, nem kellene kapkodni, hanem igenis volna időnk és erőnk is az idejében való jó és alapos munkára.

Használhatunk azonban gépet, illetve fogatos erőt a szőlőben is; a szőlőkapáló-éke ma már kezd elterjedni és pedig méltán, mert a Planet és Neukomm-féle szőlő-ékevel szakértő kezelés mellett jó és alapos munkát végezhetünk.

A gazdasági munkálatok keresztülvitelénél sok mód van a takarékoskásra, azonban ezt sem szabad túlzásba vinni, mert a jó munka és ezzel a termelés rovására sohasem szabad takarékoskodni. Ugy a mezőgazdaságban, valamint a szőlőben, nem szabad a kellő befektetéstől visszariadni, mert eredményt csak úgy várhatunk a legjobb munka mellett is, ha gazdaságunkat okszerűen felszereltük.

Kisebb gazdáinkat serkenteni kell a megfelelő gazdasági gépek szövetkezés útján való megszerzésére. Egy 3—4, vagy talán 10 holdas mezőgazdának is drága a töltőgető eke, de ha szövetkeznek, 20—30 hold már megbír egy kapáló-éket, 40—50 hold egy kaszáló és gyűjtő-gépet és így tovább.

Kellő kézi munkaerő hiányában csak a gépek segítségével tudunk gazdálkodni.

Sajnos azonban, hogy a gépek elterjedésének több akadályja van:

1. A kellő tőke hiánya, a drága hitel.
2. A kellő szakértelem hiánya és végül
3. a magyarországi birtokállapotok rendezetlensége.

Mindhárom hiány oly mélyreható, annyira nehéz kérdés, hogy annak megoldása a törvényhozás, az államhatalom segítsége nélkül nem lehetséges.

Pénzviszonyaink nem tőlünk függnek, a kamatláb meghatározása az európai pénzügyviszonyoktól függ, ez érdemben mi keveset, vagy semmit sem tehetünk, az altruisztikus bankok felállítása eszménynek szép, de sohasem fog létesülni.

Ha pénzügyekben nem is tudunk segíteni, annál többet tehetünk a szakértelem fejlesztésére. A gazdakörök, sőt egyes képzetesebb birtokosaink is évről-évre tarthatnának bemutató előadásokat, amelyek kapcsán megismertetnék a kisgazdák által is haszonnal alkalmazásba vehető gépeket.

Minden községben akadna egy-két értelmes gazda, aki hajlandó lenne egy pár hold birtokot géppel munkálni és nem tartom lehetetlennek, hogy akad olyan község, amelynek birtokosai összeállva megszereznek egy kaszáló és gyűjtő-gépet is.

E téren csak a kezdet lenne nehéz, de ha nem kíméljük a fáradságot és ha az állam, a társulatok nem riadnak vissza a segélynyújtástól, csakhamar nevezetesebb eredményt érhetünk el.

Minden iparkodás és áldozat dacára is, a mezőgazdasági gépek nem fognak a kívánt mértékben elterjedni mindaddig, amíg a birtokállapotok rendezése, vagyis a tagosítás kötelezővé nem tétetik.

Hiába szerzi be akárhány kisgazdatársunk a legkötönyebb gépeket is, a mai szerte-széjjel fekvő birtokán nem tud számottevő eredményt felmutatni.

Még csak elképzelni is szomorú a gazdálkodást olyan birtokon, amelyek minden holdja, parcellája más-más dűlőben fekszik, más természetű talajjal bir és más megmunkálást kíván.

Ily viszonyok között az okszerű gazdálkodás lehetetlen, ott csak rablógazdálkodást lehet üzni, melynek szomorú eredményét látjuk is a kisbirtokok átlagos terméseredményeiben.

Pedig ezen az állapoton könnyű volna segíteni, a törvényhozásnak nem azt kell kimondani, hogy mily esetekben rendelő a tagosítás; el kell azt rendelni törvényhozás útján épp úgy, mint a Királyhágón tul. Legfőleg azokat az eseteket kell felsorolni, számba venni, amelyekben a tagosítás, a helyi viszonyok figyelembevételével mellett megtagadható.

Hogy a tagosítás keresztülvitele esetén milyen más helyzet állana elő a mezőgazdaságban, azt minden értelmes gazda tudja és belátja. Elég szomorú dolog ugyan, de tagadhatatlan, hogy a földműves nép nem akarja elhinni, hogy neki abból csak haszna lehet és kára sohasem. A bizalmatlanság ott él a szívében és ma már igazán elmondhatjuk, hogy a gyűlölet országában élünk.

Itt élünk és nekünk itt kell élnünk és halnunk, hacsak őseinktől örökölt, vagy keserves munka árán megszerzett vagyónkat újra nem akarjuk ültetni.

Élnünk kell és meg kell tennünk mindent, ami küzdelmeinket megkönnyíti és legalább egy jobb jövő reményével töltheti el szívünket.

Ápolnunk kell földjeinket, szőlőinket, mert hiszen a föld a haza és ezt a hazát, amely egy évezreden át eltartott bennünket és amelyet annyi balszerencse között egy ezredéven át megvédelmeztünk, ezt a hazát szeretnünk és ápolnunk kell.

Minden erőnket meg kell ragadnunk, hogy földművelésünket fejleszthessük és ezáltal nemcsak saját jólétünket szerezzük meg, de a velünk dolgozó és fáradozó munkásnépet is; neki tisztességes keresetet adva, megmentsük a földművelésnek.

A földművelés ma már túl van a gyermekkorán, utban van a fejlődés legmagasabb foka felé. Közös érdekünk, hogy mentül virágzóbbá tegyük, mert hiszen ez képezi minden nemzeti jólét alapját. Ez az alap, amelyen nyugszik a nemzetgazdaság többi ágazata is.

Hiába építi meg az ipar legragyogóbb palotáit, hiába ruhazza azt föl a művészet a legkésebb alkotásaival és hiába hordja bele a kereskedelem az összes kincseit, ha nem jó az alap, minden alkotásunk össze-dül, rommá lesz.

Egymásba bizva, egymást támogatva, ki-sértsük meg segíteni közös sorsunkon addig, amíg nem lesz késő.

Községi gyűlés Tapolczán.

Tapolca nagyközség képviselőtestülete november hó 25-én gyűlést tartott, amelynek első tárgya a községi végrehajtó lemondása volt, s mint ilyen Karácsony Kálmán főszolgabíró elnökle mellett tárgyalta. Főjegyző felolvassa a főszolgabíró rendeletét, a végrehajtó lemondása tárgyában hozott határozatra. A végrehajtói állás lemondás folytán megüresedvén, helyettesítés szükségessége áll elő. Németh Jenő adóügyi jegyző ajánlja a már alkalmazásban lévő Cságányi Jenőt, akit a képviselőtestület is elfogadva, Cságányi Jenőt főszolgabíró-helyettes végrehajtóul kijelent. Dr. Kovács Vilmos ismereti Sütő Károly lemondása ügyében november 3-án hozott határozatot, ajánlja a végrehajtó lemondásának elfogadását, amit a képviselőtestület el is fogad.

Vallner Károly pénztáros gyengélkedése idejére Cséby Árpádot bizza meg a képviselőtestület helyettesítésével.

Ezután Mojzer Endre községbíró veszi át a gyűlés vezetését.

Jelenti főjegyző, hogy a kávéházi helyiségnek bérbeadására november hó 7-én árlejtés volt, amelyen Rokob István gyulakeszi-i lakos 2900 koronával volt a legközelebbi ígérő. A képviselőtestület az árverési eljárást jóváhagyja, előjáróságot a szerződés megkötésére utasítja azzal, hogy a szerződés Rokob Kálmán testvérével mint egyetemleges szerződővel is alá iratandó.

A vármegye alispánjának a Halastópusztai öntözés engedélyezése tárgyában hozott határozatra az ellenőrzéssel Keszler Aladárt bizza meg.

A vásári átíratásokhoz a főjegyző mellé segítségül a végrehajtót vagy adó-irnokot rendeli.

Kiutal a képviselőtestület 3419 korona 30 fillér gyermekmenhelyi tartásdíjat.

Elutasítja Bogdán Ferenc és Zoltán itthelyi illetőségét.

A tehénpásztor ügyét az előjárósághoz utasítja. A Dienes-féle vendéglő előtti tér korlátainak felszedését a kiküldött bizottsághoz teszi át.

Marton Rezső a helypénzbérlo tulajdonosai miatt szólal fel, mely ügy elintézésével községbíró bizzák meg.

Tapolca község legtöbb adót fizetői 1913-ban: báró Hornig Károly, Lessner Sámuel és Lajos, Ley József, Takács Jenő, Lustig Ferenc és Rözner Mór, Marton Gyula, Berger Vilmos és Károly, özv. Steiner Ferencné és Imre, Mojzer Endre, Glazer Sándor, Polák Adolf és Neményi Géza, Kardos Mór, Lessner József, Berger Manó, Bozzay János, Frisch Jenő, Kovács Vilmos dr., Hoffmann László dr., Fischer Gyula dr. és Pruska Ferenc.

Dalosestély.

A dalnak, a jókedvnek volt a mult vasárnap a Balaton szállodában fényes estélye. A Tapolcai Iparosok Dalköre tartotta első dalosestélyét.

Ez a dalosestély volt az idén a Karnevál első szereplése Tapolczán és ha a többi mulatság is így sikerül, mint ez, akkor mi fogjuk képviselni ebben a busuló országban a jókedvet.

Mert a jókedv jegyében folyt le az est, az éjszaka és a mulatozók jókedvvel köszöntöttek a világos nappalt, mely a Balaton-szálloda párás ablakain besettenkedett.

Ez év április hónapjában alakult meg az Iparosok Dalköre és a mult vasárnap dalosestélyen számolt be a tudásáról és készült-ségéről, mely meggyőzőt bennünket az egyesület életképességéről, létjogosultságáról, hivatottságáról.

Az eredmény, melyet e rövid idő alatt elértek, a jóhangu tagokon kívül első sorban Grünberger Bernát érdeme, ki fáradhatlan buzgalommal és hozzáértéssel tanította be az énekkart, mely fegyelmességével és tudásával már ez első szereplésekor is ezt az impozáns szép sikert érte el.

Az est műsorát az iparos induló gyönyörű, magasztos dallama nyitotta meg.

Majd dr. Kovács Vilmos ügyvéd tartott tanulságos előadást a szocializmusról, vázolván annak történetét és rámutatott a daloskörre, mint éppen a szocializmus egyik eredményére. A mindvégig közvetlen és szellemes előadását azzal a reménnyel végezte, hogy iparosaink mind nagyobb számban pártolják ezt az egyesületet, melynek oly nemes hivatása van.

A nagy tapsvihár után, mely dr. Kovács előadását honorálta, a dalkör a Szomorú fűzfának... népdalegyveleget énekelt, tele érzéssel és hangulattal.

Ezután Városy Gizella és Kasztenz Vilmos adták elő a Próbá című páros jelenetet nagy sikerrel. A rendkívül ügyes játékok jó kedvre hangolta az egész közönséget. Természetesen őket is megtapsolták.

Ezután Mór Sándor szavalta el Eötvös a Bucus című nagyhatású költeményét.

Majd fölhangzott a Bortal mélységes áriája, utána Ha vissza néz című népdal-egyveleget énekelt az énekkar; talán felesleges említenünk, hogy úgy az énekkart, mint a kar-nagyot zanjosan megénekeztek.

Ezután táncra perdültek a párok Horváth Jóska zenekarának nótái mellett és mulattak, táncoltak, csak úgy mint máskor, jobb időkben.

Kovács Iván kitűnő konyhája is kített magáért és pincéje sem hagyta cserben jó hírnevét.

Itt említhetjük meg azon lelkes iparosok neveit, kik az egyesület létesítése és fentartása érdekében fáradoztak.

Elnök Palkovics Lajos, alelnök Bakó Roland, igazgató Kocz József, pénztáros Bogyó Lajos, jegyző Barabás Albert, választmányi tagok André János, Mór Sándor, Szollár Miklós és Király Vilmos. Az egyesület működő tagjai: Böhm József, Domaniczky Sándor, Palkovics György, Körmendy Pál, Rajkly József, Bakonyi Ferenc, Molnar Kálmán, Tóth István, Moór Károly, Moór Sándor, Városy Lajos, Ács Ferenc, Nádli Ernő, Braun Mór, Bricht Jenő, Vörös István, Mangold Albert, Anda Lajos, Komlós József, Csenge Ferenc, Piriti Károly, Hammer Endre, Harsanyi Vendel, Német József és Grünberger Bernát, ki az énekkart vezeti.

Az egyesület diszelnökét dr. Kovács Vilmost kerte fel, ki ezt a tisztséget el is fogadta.

Es így az első siker után teljes a reményünk arra, hogy ennek az egyesületnek jövőjében bizzunk, mert reméljük, hogy meg-ertik iparosaink dr. Kovács Vilmos szövegét és mind többen sietnek ennek a nemes hivatásu egyesületnek támogatására.

Felülfizettek: Dr. Darányi Ignác 10, Dr. Kovács Vilmos 10, Gut Imre, Nika Kálmán 5—5, Makai Géza, Grünberger Bernát, Bricht Jenő 4—4, Dr. Kaszás Károly, Koncz József, Tóth Imre, Marton Rezső, Marton Gyula, Keszler Aladár, Komtos Károly, Burján Imre, Gut Soma, Dr. Hirsch Károly, Király Vilmos, Andry János, Kovács Iván, Barna Emil N. N. 3—3 korona. Toth István, Pölcz Imre, Komlosi József, Városv Lajos, Horváth István, Mojzer Ignác, Székely Jenő, Horváth Jenő, Rokop Kálmán, Trenker Herman, Kövesi Mihály, Erdéli Nándor, Körmendy Gergely, Hocz Gergely, ifj. Csuba István, Rokob Gyula, Hirsch József 2—2 korona. Szolnoki Gáspár, Pleininger M., Böhm József, Pruska Ferenc, Kemény Mór, Brenner Herman, Perlaki Géza, Jung Ádám, Steiner Imra, Német Ferenc, N. N., Stern Frigyes, Dr. Vágó Jenő, Pollák Pál, Töplér Mátyás, Székely Zsigmond, Pauk Izidor, N. N., Sebestyén Jenő 1—1 korona. Domokos Ignác 220 korona. Keszler Jenő, Forgács Izsó, Rejklí József, Szatnári József 50—50, Tomor Gábor 60 fillér.

Az elnökség ezúton mond köszönetet mindazoknak, kik úgy erkölcsileg, mint anyagiilag az est sikerét előmozdították.

Egyről-másról.

A munkáskérdés foglalkoztatja a gondolkodó embereket. Ez a nagy szociális probléma izgatja ma az egész világot. Mert a munkásoktól függ az emberiség sorsa, ettől a hatalmas tömegtől, mely nagyságával, erejével, sorsunkra, életünk folyására oly nagy hatást gyakorol. A munkáskérdésnek sok változata van; sok helyütt sok a munkás, sok helyütt pedig kevés, mint nálunk is. Ezen akarnak segíteni azok, kik még törődnek a közzel — magukkal. — Az egyik tapolczai újság a vezércikkében iparvállalatok után kiabál: mikor fognak a Balatonvidéken a gyárkérmények számai az égnek meredni? A kérdésre a munkáshiány, mely a jövőben még nagyobb lesz, megadja a választ. — A munkáshiánynak részben okozója az a néhány bányavállalat, amely a vidékünkön van és az államvasutak, melyek elvonják a szőlőmunkától munkásaink jó részét. A bányavállalatoktól nem lehet kívánni, hogy ne alkalmazzanak idevaló munkást, mikor ezek — olcsóbbak. A munkásoktól sem lehet rossz néven venni, ha oda mennek dolgozni, ahol többet keresnek, mert ők is — emberek.

A munkáshiány még nagyobb lesz. Az új véderő még több embert von el a polgári munkától. Ugy illenek a hadvezetőségtől, hogy Tapolczára helyezze egy ezredet, s szorgos munkára kölesön adná a szakértő katonáit, illő bérért, hogy segítsenek az adófizető polgárnak. Természetesen csak akkor, mikor nincs dolguk; mindig csak nincs — háború?! *

Vészes idők járnak a vén Európa fölött. A balkáni események sötét veszedelmeket rajzolnak a jövő perspektívájába. A nagyfokú feszültség okozza, hogy e kis városka közönsége is teljes bizonytalanságban érzi magát, minden alaptalan hírek hitelt ad, minden újsághírt szentírásnak vesz. A vészes hírek szájról-szájra járnak: most ezt hívták be, most ennyit hívták be, most 40 waggon katona ment keresztül a tapolczai állomáson, hol már bort sem vesznek fel s így tovább... mi lesz velünk, mi lesz velünk... Senki sem tudná urát adni ezeknek az oktanak, izgató híreknek; de az izgalom befészkelődött a lelkekbe, s ha csak valami pusztá, bizonytalan sejtélem is nyugtalanítja: máris csapongó képzelettel keresi a tárgyat, amellyel igazolhatná önmagát. Ezek a jelenségek minden nyugtalan időnek kelletlen termékei. Pedig még rá érnek kétségbeesni; még látjuk azokat a megsokkott arcokat, alakokat: embereket, kiket talán holnap, vagy azután nem látunk. Élünk a jelennek, ne öltözzünk még ször-csuhába, mert még akkor sem tudjuk meg, hogy mit hoz a rejtélyes — jövő.

Bizzunk a Békében, cselekedeteinket, munkáinkat úgy irányítsuk, mintha az örök

béke volna előttünk s nem a háború. Ha az emberiség előtt mindig háború gondolata volna, akkor sohasem volna — béke!

*

A *tolvaj* nem mindig a szegény emberek, az éhesek köréből kerül ki, hanem akad a jobb kabátosok között is. Az éhes embernek megvan a mentsége, hogy éhezett, koplalt, fázott, szóval szegény volt, tehát lopott, hogy amiye hiányzik, az legyen. Ne kelljen annyit nélkülöznie, mikor más embernek megvan a betevő falatja. Tette emberileg érthető. De annak, kinek megvan a szükséges és hozzá iskolát járt ember és mégis lop, annak nincs mentsége, hacsak az nem, hogy már máskor is lopott és még nem csipték meg, nem büntették meg érte. — A monostorapáti körjegyzőség segédjegyzője feledkezett meg magáról, úgy látszik nem először és nagy összeget emelt el a jegyzőség községeinek pénztárából. A vizsgálat még nem derítette ki pontosan, hogy mennyit, de ez nem is fontos a büne megítélésénél, elég az, hogy lopott. Lopott egy segédjegyző aki tudja annak a szónak értelmét, érzi a vádnak a súlyát, hogy: lopás, sikkasztás. És mégis lopott. Rémséges látni, egy uri család gyermekét a járásbíróság börtönében, ahova ily aljas tett miatt került. Lopott, hogy mulathasson, egy saját gusztusa szerint, száz koronásokat adva a cigánynak, aki huzta a nótát: nem loptam én csirkét, kacsa...

Meg is emlegetik a kaposi cigányok, mert a mai szűkös viszonyok mellett ily gavallér mulatós legény nem igen akad, hacsak nem — sikkasztó.

HÍREK.

Kerületi közegészségügyi felügyelők. A belügyminiszter jövő évi költségelirányzatába, a ker. közegészségügyi felügyelőség szervezése van felvéve 104891 korona költséggel. A költségvetés megokolása szerint ugyanis a közegészségügyi felügyelőit, akik eddig a belügyminiszteriumban főképpen előadói teendők végzésével voltak megbízva, a költségvetés törvényerejűre emelkedése után a vidékre helyezik ki, ahol az lesz a feladatuk, hogy a helyszínen járva, meggyőződést szeressenek az egészségügyi viszonyokról, a törvények és rendeletek végrehajtásáról és tanácsal, elenőrzéssel segítsék elő az egészségi viszonyok javítását. A tervezet szerint az ország nyolc közegészségügyi felügyelői kerületbe lesz beosztva, minden kerületben, megállapítandó székhelyen egy-egy közegészségügyi felügyelővel, a középpontban pedig országos felügyelői állást fognak szervezni. Zalavármegye a kaposvári felügyelőséghez lesz beosztva.

Jótekonyság. Lakics József sziglieti r. k. tanító 270 K. gyűjtött a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület javára, amelyért ez uton mond a tapolczai bizottság köszönetet.

A Tapolczai Kath. Jótekonyság Nőegylet január hónapban tombolajátékkal egybekötött táncmulatságot rendez. A mulatságon több értékes szép tárgy lesz kisorsolva, már is többen ajándékoztak tárgyakat a jótekonyság célú táncmulatsághoz.

A veszprémi káptalan új birtoka. A Schossberger Zsigmond báró üregi uradalomához tartozó mintegy 4000 holdas birtokot megvette a veszprémi káptalan tizennégy millió koronáért.

Alapítvány. Berkes Ottó premontrei katonák, keszthelyi főgimnáziumi igazgató 2000 K alapítványt tett szegény és jó viseletű keszthelyi tanulók jutalmazására. A nemes tett önmagában hordja dicséretét.

Művészi balatoni plakát. A Balatoni Szövetség már régóta tervezi egy valóban művészi balatoni plakát kiadását, hogy a nagyvilág figyelmét a Balatonra reá irányítsa. Hirdetett is kisebb díjjal plakát-pályázatot, azonban a beküldött munkák közül egyetlen egy sem felelt meg a fontos célnak. A szövetség egy nagyobb díj adományozása ügyében fordult Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, ki szíves készsége

gel tett eleget a megkeresésnek és a művészi balatoni plakát nagyobb pályadíját vállalta. Intézkedés történt ennek alapján aziránt, hogy az erre legilletékesebb testület az Országos Iparművészeti Társulat vegye kezébe a pályázat ügyét. Így végre meg fog valósulni a Balatoni Szövetségnek és a balatoni érdekességnek régi fontos kívánsága.

Szacharin csempészés. Somogy- és Zalavármegye egyes vidékein egy idő óta kevés cukor fogyott, a nyomozás arra vezetett, hogy a cukor helyett szacharint használnak. A nyomozás erélyesen folyik és lehet, hogy rövid idő alatt eredményre vezet.

A csobánczi kurucemlék bizottsága Balatonfüreden felkéri mindazokat, hogy akiknek kezében gyűjtő-ív van, vagy az emlék javára más uton adományt küldeni szándékoznak, hogy a befolyt, vagy szánt adományokat a bizottság címére megküldeni szíveskedjenek. Az emlék javára már ezideig több mint 4000 korona gyűlt össze, azonban ez még mindig kevés ahhoz, hogy a költséges emlékmű felállítható legyen.

Kinizsi szobra. Kinizsi Pálnak, az erejéről világszerte ismert hősnak a jövő évben már állani fog a szobra Nagyvácszonyban, szülőföldjén. A szobor elkészítésével a szoborbizottság Csikász Imre szobrászt bízta meg, ki az agyagmintával már elkészült. A szobor négy méter magas lesz, bronzba öntve és egy magaslatra helyezve a Grác felé vezető országúton. Az igen sikerült szobor Kinizsit vaspáncélban, roppant erejének szerencsés plasztikájában ábrázolja, modern stílusban, a mint hatalmas vasbuzogányára támaszkodik. Talapzata magyar kő lesz. A szobor a jövő évben kerül leleplezésre. Ófelsége a király ezer koronát adományozott a szobor céljaira.

Borfuvarozók között. November hó 26-án több fuvaros bort szállított Kohn Mór tapolczai lakoshoz, utközben mint rendesen összevesztek, a dulakodás közben Cseh György fuvaros úgy fejbe ütötte egy fadarabbal Moór Józsefet, hogy azon súlyosabb testi sértést ejtett. A vitéz legényt, aki már nem először ad dolgot a rendőrségnek, feljelentették a kir. járásbírósnál.

Készítsünk járdát! Város volnánk vagy mi? Így mondtuk ki a közszépi építkezési szempontból. Az építkezési szabályrendelet, mint ilyen közszépi felhatalmazza az előljáró készítésére kötelezze a háztulajdonosokat. S mit látunk? Tapolcza kimondotta a város jellegét, de járda sehol sem készül. Talán egy kis jóindulattal és erélyvel mégis kötelezhető volnának a háztulajdonosok a járda készítésére. Ha maguk meg nem csinálják, készíttesse azt el az előljáróság a háztulajdonosok költségére, erre joga is van az előljárósnak.

A Cigarillos általános forgalomban. A pénzügyminiszterium közhírré teszi, hogy az általános forgalomba fölvevett Cigarillos szivar, amelyet eddig csak a budapesti, pozsonyi, zágrábi és fiumei körzetben hoztak forgalomba, ez évi december 15-étől kezdve valamennyi dohány-nagyárusnál és kisérusnál is kapható lesz.

A kaposvári töröktemetés. A Kaposváron elhelyezett menekült török katonák egyike elhunyt. A nagy szomorúsága mellett is érdekes aktusról az alábbi tudósításunk szól: A Kaposváron elhunyt Ali ben Csarcsenba török katona temetése tegnap délután fél két órakor ment végbe a legnagyobb csendben. A nálunk szokatlan temetési menet a katonakórházból indult el a temetőbe. A katona holtteste, amint az a hívő muzulmánoknál temetkezési szokás, egy szál deszkán feküdt, fehér lepellel volt letakarva úgy, hogy minden körvonala látható volt. A deszkát, amelyen a halott feküdt, társai vitték a vállukon. Az egyszerű, szomorú menetet a kaposvári helyőrség egy tisztje s egy török tiszt kíséerte valamint egy pár katona vegyesen a mieinkből s a törökökből. Ali ben Csarcsenbát a déli temetőben hantolták el török szokás szerint, ülő helyzetben. A minden szertartást nélkülöző, katonás ridégségű temetés annyira megható volt, hogy a déli temető-

ben a kísérő katonák hangosan zokogtak. Mivel a temetés délután 3 órára volt kitűzve, erre az időpontra nagy néptömeg gyűlt egybe a déli temetőnél, hogy lássa a nálunk ismeretlen török temetést, a temetés azonban éppen azért történt hamarabb, nehogy csoportosulást okozzanak az érdeklődők.

A gazdakör tagjaihoz. Mindazok akik a gazdakörnél cseresznyefát jegyeztek a jövő hét folyamán átvegyék, mert azokat másoknak fogják kiadni. Mindazok akik bármilyen cikk árval tartoznak a kiküldött értesítés szerint annak árát december hó 15-ig az értesítésen jelzett takarékpénztárba okvetlen befizessék, mert a gazdakör a jelzett határidőn túl, már ügyésze útján fogja a tartozásokat beszédelni.

Borkereslet, borárak. Az elmúlt héten élénk borkereslet volt vidékünkön, több eladás is történt. A bor ára folyton emelkedőben van. Eladások voltak 64—72 koronáért hektóliterenkint.

A badacsonyládbii állami borközpont berendezési munkálatai a befejezéshez közelednek. A 100—200 hl. hordók már elhelyezve, ezekre lesznek rakva a kisebb 12—15 hl.-es hordók. A cement hordók is elkészültek már. Jelenleg már csak a kisebb hordók kiformázása van hátra. A pince előtti terület kockakövel lesz kirakva. Egy óriási kőfalú pászitágy körül szintén kövezett utat készítenek. — Szóval igen szép lesz úgy berendezésben, mint külső képében a borközpont.

A tapolczai ifjuság tegnap tartott művészestélyéről jövő számunkban fogunk bővebben megemlékezni.

Szerdán f. hó 4-én lesz Tapolczán az országos kirakodó és állatvásár.

A Rákóczi asztaltársaság ma délután a szokott időben tartja tisztújító közgyűlését, melyre a tagjait tisztelt meghívja az elnökség.

Családtörő fiu. A szomszédos Szóc községben régóta gyűlölködtek egymásra Karer János családjának tagjai. Napirenden volt közöttük a verekedés, ami miatt a legidősebb fiu, József, az ősszel Amerikába menekült, a kisebbik pedig, csak hogy elkerülhessen hazulról, megnősült. A mult vasárnap reggel a legkisebbik gyerek — szokás szerint — eltolta bátyja marháit elől az enivalót, ami miatt ez oly haragra lobbant, hogy öcscsét alaposan elverte, majd a segítségére siető anyját is, azután pedig elrohant és megfenyegette hozzátartozóit:

— Majd lát meg ma édesanyám furcsa világot!

A feldühödött fiu beszaladt a tizenkét kilométernyire fekvő nagyközségbe és ott revolvert vásárolt, délután pedig hazaérve, beállított anyja elé:

— No, édesanyám, meg akar halni? ... Most leszámolunk!

A megrémült öreg Karerné sikoltozva borult le az ágyra és a szobában levő kisgyermek is rémülve huzódott anyjuk mellé. Karer Márton pedig elővette revolverét és közvetlen közelről kétszer az anyjára lőtt, aki eszméletlenül terült el a földön. Kis huga látva a vérengzést, átkulesolta a megvadult legény térdét és úgy rimánkodott, hogy ne bántsa az anyját. A fiut ez még jobban felbőszítette, hugára fogta a revolvert és elszütötte. A kisleány a halállal vívódik. Ezután öcsce felé is tett egy lövést, de ez nem talált. A szörnyű tett után Karer Márton nekivágott az erdőnek és Pulán időző feleségéhez ment, akinek mindent elmondott. A csendőrség másnap Eöcs község határában elfogta és a tapolczai járásbírószághoz szállította.

Adó- és illetékügyi szemle. Az új folyóiratnak második száma is igen gazdag változatos és magas színvonalu tartalommal jelent meg. Benne többek között Benedek Sándor a pénzügyi közigazgatási bíráskodás szervezeti kérdéseiről, dr. Krejcsi Rezső a kereskedelmi és iparkamaráknak szerepéről az új egyesadózásnál, dr. Szilárd Ferencz a földadó kiegyenlítéséről, dr. Klug Emil a kereseti adó és jövedelmi adó végrehajtására vonatkozó miniszteri utasításokról,

Lukács Pál a magyar cukorgyártás állami gazdasági és ipari jelentőségéről cikkeznek. Az illetékügyi rovatban László Pál miniszteri tanácsosnak a csekk-bélyeg és annak lerovásáról szóló rendkívül instruktív és gyakorlati fontosságú közleménye, a jövedéki büntetőjogi rovatban pedig dr. Balogh Györgynek a jövedéki büntetőeljárás reformját tárgyzó és Madarassy Béla törvényszéki bírónak a fiatalok és a jövedéki büntetőeljárásról szóló cikke emelkedik ki. A főrovatok igen kimerítő joggyakorlatot tartalmaznak, amely az egész adózóközönségre jelentős érdekű. Közlemények foglaltatnak még a füzetben az 1913. évi közös költségvetésről, az országos betegápolási pótdadó felemelése elleni akcióról, az adóvállalásokról, a m. kir. közigazgatási bíróság jogegységi értekezleteiről, a városoknak helyzetéről az új adótörvényekben. A legújabb szakirodalomnak részletes ismertetése és kritikája és a szerkesztői üzenetek zárják be a 92 oldalas füzetet. A szemle megrendelhető a kiadóhivatalában Budapesten, V. Alkotmány-utca 19. és ezen lap kiadóhivatalában is.

Halálosvégű családi dráma Tapolczán. A pénzvágy talán még az apagyilkosság vádját sűti Bolla József és Albert tapolczai lakosokra. Oly esettel állunk szemben, amely mindkét felet bűnnel terheli, de egyuttal a tekintetbe véve a körülményeket, részben gyengíti a bűnösök égbekiáltó cselekedetét. Bolla Gábor 54 éves tapolczai földműves, már régebb idő óta viszályban élt családjával. Zsugori pénzéhes ember volt, aki családjától még a legszükségesebbet is megvonta, ez volt az oka, hogy a család tagjai vele folytonos viszályban voltak, ugyannyira, hogy sokszor nem is aludt otthon. Bolla Gábor állítólag egy-pár ökröt adott el 900 koronáért, amit magánál rejtgetett. Családjától tartott, hogy a pénzt vagy elveszti, vagy valaki elveszi, kértek majd követelték, hogy a pénzt átadja s amikor Bolla Gábor erre sem hajlott, erőszakkal akarták tőle elvenni, s állítólag megragadták, kapával, fejszével össze-vissza verték, ruháját, csizmáját letépték és a 900 koronát erőszakkal elvették tőle. Dulakodás közben Bolla Gábor több súlyos sérülést szenvedett, majd midőn fiai elől az ablakon keresztül menekült a betört ablaküveg szilánkjai lábait súlyosan összemélték, úgy, hogy a szenvedett sérülések következtében Bolla másnap reggel 5 órakor meghalt. Nem tudjuk ugyan, hogy a boncolás eredménye mit állapított meg a halál okául, mert hiszen Bolla Gábor beteges ember volt, s mint ilyent a kiállott izgalom is a szélhűdés halálos veszedelmébe vitte, mégis a halál indító oka a családi per-patvar és verekedés volt, ami mindenestre folyamánya volt a beállott halálnak. Bolla Gábor meghalt, felboncolták, eltemették. A gyilkossággal vádolt családtagokat kihallgattak és Zalaegerszegre szállították; a vizsgálat fogja kideríteni bűnös voltak mértékét, mégis ha fiai és felesége voltak a haláltközölközők, a legszigorubb büntetést érdemlik és borzasztó, talán a rablógyilkossággal vádolják, mert hiszen a pénz megszerzése volt talán a halál erőszakos bekövetkezése. Bármint mérlegeljük is az eset következményeit, vagy közvetve vagy közvetlenül a beteges állapotból kifolyólag, mégis a fiu és feleség volt az apa és férj halálának közvetett okozói, amiért a méltó büntetést bizonyára el fogják nyerni.

Az egészség és gyógyulás könyve éppen most jelent meg. Egy tapasztalt, elismerten elsőrangú orvos megtanít benne arra, miképp őrizhetjük meg, fokozhatjuk és szerezhetjük vissza teljes erőnket és egészségünket; hogyan nyerhetünk biztos, gyors és alapos gyógyulást, ha ideggyengeség, hisztéria, általános időelölti gyengeségi állapotok, ideges gyomor- és bélbántalmak, emésztési zavarok, almatlanság, főfájás, ideges szívbajok, hátfájás, ischias, göröcsök, reuma, köszvény, hűdés és más makacs betegségek életünket elkészerítik. Ezen nyolcvan oldalát magában foglaló, képekkel diszitett könyvet mindenki ingyen és bérmentve megkapja az Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő Intézetétől (Budapest, VI. Andrassy-ut 27. I. em. 50.) Ha egészséges akar lenni, úgy kérje azonnal ezen világhírű könyvet.

Talált hulladarab. Badacsony szőlőhegyen egy kis gyermekkart találtak. A rendőrség megindította a nyomozást a bűncselekmény felderítésére.

A szőlősgazdák gyűlése. A „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé”-nek igazgató-választmánya Zselénszki Róbert gróf elnöklésével tartott ülésen elhatározta, hogy a nemzetközi kereskedelmi szerződések megújítására való tekintettel már most mozgalmat indít, hogy a szőlő és bor autonom vámtarifa tétele minden szerződésbe belekerüljön. Foglalkoztak ezután a zárt palaczkok terfogatának kötelező megjelölésére vonatkozó miniszteri rendelettel, kimondván, hogy fölterjesztést intéznek a kereskedelmi kormányhoz e sérelmes rendelet visszavonása érdekében. A rendelet súlyosan érinti borkereskedelmünket egyrészt, mert a palaczkgyárosok a pontos ürtartalomért nem szavatolnak, másrészt pedig, mert a raktáron levő sok százezer régi palaczkknak áttöltése pontosan meghatározott tartalmu üvegekbe gyakorlatilag kivihetetlen. A fölterjesztést küldöttség fogja átadni a miniszternek. Tárgyalták az irodalmi szakosztály irodalmi pályadíj kitűzése iránti javaslatát. Hozzájárultak az évenként megjelenő bornyilvántartási jegyzék adatainak gyűjtéséhez, majd elhatározták, hogy januárban újabb szőlőmoly-kongresszust tartanak. Az egyesület tízeves fennállását jubiláris közgyűlés keretében fogják megünnepelni. Föliratot intéznek a kormányhoz az új adótörvény sérelmes intézkedéseinek megváltoztatása érdekében. Végül több alapító és rendes tagok vettek fel az egyesület kötelekébe.

Nyilvános köszönet.

Kemény Mór úr 16 méter barchetot ajánlódokozott a szegény gyermekek segélyezésére, melyért ez uton is köszönetet mond a

Tapolczai Kath. jótékony Nőegylet Elnöksége.

Nyilatkozat.

Alulírottak a rólunk terjesztett mindkettőnkre sértő kommentárokat ezennel hazugságnak és rágalmaszónak nyilatkozatjuk.

Dr. Siklós Miklós Fackh Elemér

Tapolcza nagyközség előljáróságától.

3797/1912.

Hirdetmény.

Alulírott főjegyző közhírré teszi, hogy Tapolcza községnek 1913. évre megállapított legtöbb adót fizetők névjegyzéke Tapolcza község házánál mai naptól számított 5 napon át közzemlére van kitéve és az esetleges felszólamlások a közhírré tételtől számított 15 napon át a tapolczai járási főszolgabírói hivatalnál nyujthatók be. Tapolcza, 1912. dec. hó 1-én

Horváth Jenő, főjegyző.

C. F. Meyer

A BARÁT NÁSZÁ

ÁRÁ 1.90 K.

Kapható LÖWY B. könyvkereskedésben

TAPOLCZÁN.

≡ NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR ≡

GÁL M. MIKSA üzletében, Fő-utca HARANGOZO-PALOTA.

Raktárra érkeztek az összes újdonságok gyermekjátékok, diszmutárgyak, pipere és divat-cikkek. Legelegánsabb kalapok, sapkák, nyakkendők, ingek, cipők, keztyűk, bőrtárcák, női bőr-kézitáskák, legujabb kézimunkák és az összes e szakmába vágó cikkek.

Rendkívüli olcsó árak!

Pontos és szolid kiszolgálás!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Bécsben hosszas gyakorlatot szereztem és elfogadok

úgy egyszerű, mint a legfinomabb és legolcsóbb toilettek elkészítését.

Szíves pártfogást kér

Sárdi Istvánné,
sz. Oswald Margit
Tapoleza, Arpád-utca 3.

LEGTARTÓSABB

húzott drótszálalámpa.
Magyar

SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK
Budapest, VI., Teréz-körut 36.

Miért kedvelik

a háziasszonyok annyira a „Valódi“ kassai :Franck:-ot? Csakis a finom, erőteljes és az aransárga kávé miatt. Ép úgy a felül nem mult kiadóssága is az, mely a legértékesebb kávépótlékká teszi. Védjegye a :kávédaráló :.

ELADÓ Szt.-Györgyhegyen 4500 □-öl termő-

≡ SZŐLŐ ≡

lakás és pincével, -- esetleg két részre is osztható. ---

KIADÓ a keszthelyi uton levő ujonnan épült házamban egy kis udvari lakás. --- A keszthelyi ut mellett

levő HÁZTELKEKNEK alkalmas földterület

parcellánként □-öle 10 koronáért, aki az egészet megveszi, nagyobb engedményt kap.

Bővebbet

Wallner Károly tulajdonos.

valódi
KAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA,
MINŐSÉGE:
ARANY

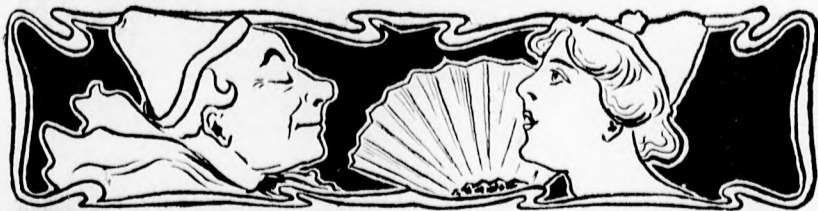
Tisztíts csak
Globus
Fémtisztító-Kivonattal
Legjobb-Fém-Tisztítószer.

U.K. TEAS
ANCOL KIRÁLYI UDVARI TEA
AZ UNITED KINGDOM TEA COMPANY LONDON
A VILÁG LEGJOBB TEAI!

Főraktár POPPER GYULA Tapoleza

Szőlőbirtokosok!
Berlandieri x Riparia Teleki
a jelenkor legjobb alanyvesszője
Mielőtt szükségletét
amerikai vesszők és oltványokban
beszerzi, kérje nagy képes
árjegyzékünket
a melyet mindenkinek ingyen
és bementve küldünk meg

TELEKI ZSIGMOND
szőlőtelep kezelése Villány.

BÁLI MEGHIVÓKAT

izléses kivitelben készít

LÓWY B. könyvnyomdája TAPOLCZÁN.

KARÁCSONYI KÖNYVVÁSÁR

LÖWY B. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN TAPOLCZÁN.

Ájándéknak alkalmas diszkötésű könyvek:

Rákosi, Bobby és Csiba	8— K	Kiss, Rákóczy csillaga	3— K
„ Kexholmi Mária	4:80 „	Halász, Kincses szekrényke	1:20 „
Herczeg Ferencz, Mesék	8— „	Bródy, Egri diákok	2:80 „
Móra, Csilicsala Csalabér	7— „	Ego, Komoly Novák Magda	2:80 „
Lőrinczy, Bujdosók	7— „	Baróti, Ezeregyéjszaka	3:60 „
„ Igmándi bég	5— „	Tamás bátyja kunyhója, 2 kötet	10— „
Radó, Magyar népmondák	5:60 „	Garádi, Vadászkalandok	3:40 „
Meszlényiné, Tündérmesék	4:80 „	Seress, Napoleon	7— „
„ Hajnalka	2:80 „	Roden, Kis Makrancos mátkasága	3— „
Benedek, Többsincs királyfi	3— „	Hermann, Évike regénye	4— „
„ Székely tündérország	3:20 „	Beniczky, Apró mesék	3— „
„ Nagypócnál	2:80 „	Páris, Nagypó meséi	3— „
„ Apa meséi	3— „	Kipling, Gyermekmesék	3— „
Erődi, Utazásom Szicília és Malta szigetén	5:60 „	Greville, Kis hercegnő	2— „
Gaal, Hűséges mind a sirig	4— „	Isák, Márta néni levelei	2— „
„ Kujak András utazása	5— „	Sass, Diadal	2— „
„ Pompeji pusztulása	6— „	Lampérth, A nagy dárdás	2— „
„ Mókus	2:80 „	Nagy, Kati kisasszony élete	2— „
„ Burkus	3:50 „	Krudy, Diákkisasszonyok	2— „
Mayer, Aranybánya	— „	Novelly, Ilus	2— „
Tutsek Anna, Édes otthon	5— „	Robinson	2— „
„ Vidorka új élet	2:80 „	Schön, Tarka mesék	3— „
„ Mariette	5— „	Geggus, Az én meséskönyvem	2:50 „
Földes Géza, Fekete király	4— „	Marlit, Granátköves asszony	5:60 „
Lovik, Leányvári boszorkány	5— „	Balla, Tréfaország	3— „
Lengyel Laura, Három galamb	5— „	Gárdonyi Géza, Nagypó száz tréfája	3— „
S. Bisi Albini, Grazia fia	4— „	Zöldi Márton, Pici Palkó	3— „
May Károly, Csendes oceanon	5— „	Bodrogi, Regélő tulipán	3— „
Jászai, Utirajzok és tanulmányok	4:50 „	Vidám mesék	1:20 „
Jósika, II. Rákóczi Ferenc	4:40 „	Küzdelem a dicsőségért	1:20 „
Maczkó ur Boszniában	7— „	Mesekestár	1:20 „
„ Repülőgépen	7— „	Guliver	1:20 „
„ Amerikában	7— „	Gyermekmesék	1— „
Farkas, Magyar fiu Napoleon seregében	2:88 „	Babatündér	1— „
„ Mária meséje	5— „	Hatvan mese	1— „
Tábori, Kong-Kheon	3:20 „	Piros ház	1— „
„ Bujdosó Gergely	2— „	Kis gyermekek verseskönyve	1— „
		Vadember	1— „

Modern könyvtár Filléres könyvtár Klasszikus könyvtár
Magyar könyvtár Egyetemes regénytár Olcsó Jókai

Athenaeum könyvtár MIKSZÁTH-ALMANACH,
Világ könyvtár kiadványai. KINCSES KALENDARIOM.

SZAKÁCSKÖNYVEK, Zilahy: Szakácskönyv, Süddeutsche Küche.

Imakönyvek, naptárak, karácsonyi és újévi képeslapok nagy választékban.

LEVELPAPIROK KEDVEZMÉNYES KARÁCSONYI ÁRON.

Elszakíthatlan képeskönyvek nagy választékban.

HIRSCH JÓZSEF

hentes üzlete és füstölője

TAPOLCZA, főtér.
Telefonszám 96.

Állandó nagy raktár:

Füstölt sonka, füstölt hus, füstölt szalonna és szalámiból.

Friss sertéshus, I. rendű sertés-zsirháj és zsirszalonna.

Főtt sonka, nyelv és hideg felvágottak.

Naponta saját készítésű friss virsli, kalbász, párisi és szaládé.

Legolcsóbb napi árak!

PAUK VILMOS

vaskereskedése
TAPOLCZA.

Ajánlja állandóan nagyválasztékú raktárát, Nechwile Ferenc szabadalmazott »AUSZTRIA« permetező egyedüli készítőjének főraktára, továbbá önműködő Rákóczy, légnomású, Mayfarth és Eclier vermöre permetezők, melyeket gyári áron bocsátok rendelkezésre.

Szénkénegezők, (Egyszerűség.) Borszivattyúk, bortömölők, (Heinrich rendszer.) Ekék, Kayser varrógépek golyós csapágygyal továbbá a legnagyobb választék

szőlőprésekből, Lüttichi és Pieper vadászfegyverekből; mindennemű gazdasági és szőlészeti gépekből.

Nehéz I. rendű »AUSZTRIA« permetezőkhöz mindennemű géprész kapható. Állandó nagy raktár használt vasuti sinekből és vasgerendákból.

Ugyanitt egy jó házból való fiatal tanonczák felvétetik.

Az elhalt özv. Huppán Ferencné

házát

(Kisfaludi-utca 7. sz.) az örökösök szabadkézből eladják.

Megbizott Huppán Gyula.

Bogdán Józseftől megvett házat (Kinizsi-utca 6. sz.) szabadkézből eladom.

Huppán Gyula.

A sümegi és a keszthelyi utban házhelynek alkalmas

föld eladó.

Bővebbet Huppán Gyula.

SZOLLÁR GÁSPÁR

épület- és műlakatos Tapolcza, Arany János-utca, a zárdakert átellenében.

Készít minden e terén előforduló épületvasalást, modern takaréktűzhelyeket, lépeső-, sir-, erkélyrácsokat- és vaskapukat.

Elfogad szivattyus kutak fellállítását és javítását, borfejtő, szénkénegező és permetező gépek javítását a lehető legjutányosabb árak mellett.

Állandóan nagy raktáron tartok takaréktűzhelyeket és permetező géprészeket. Elfogad mindentéle mérlegjavítást.

Osram égők a legolcsóbb áron!

TANÁCS és SEGÍTSÉG!

azoknak, akik bármily okból támadt emésztési zavarokban, gyomorégésben, savtúltelgésben, székrekedésben és gyomorfájásban és ezekkel kapcsolatos bajokban szenvednek gyógyulási hoznak a már több mint 30 év óta bevált

BRÁDY-féle GYOMOR-CSEPPEK

ezelőtt Máriacelli cseppek. Kapható minden gyógyszertárban. Egy nagy üveg K. 1.60, kis üveg — 90 fillér. 6 üveget K. 5.80, 3 nagy üveget K. 5.30, beküldése után küld franko.

BRÁDY K. gyógyszertára a „Magyar Király”-hoz Bécs, I., Fleischmarkt 2., Depot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a máriacelli Szűz Máriát ábrázolja, a vörösszínű csomagolásra, s az aláírásra, amely az oldalt levő kép másolata és utatatisunk vissza minden utánzatot.

BORKÖVET

minden időben a legjobb napi árak mellett

VOSZ TACHAUER LIPÓT
Wien 2/3 Obere, Donaustrasse 83.
Minták kéretnek.

Egy okos fej

minden alkalommal

Dr. OETKER sütőporát használja
ára 12 fillér.

Teljesen higiénikus, orvosok által ajánlott élesztőpótló. Használata által minden tészta nagyobb, lazább és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. Oetker-féle Vanilincukor á 12 f.

a legnemesebb fűszere minden tésztának, kakaó és tea, csokoládé és krém, kuglupf, torta, pudding és tejszín, továbbá finom vagy porcukorral vegyítve mindennemű sütemény behintésére. Pótló 2—3 cső vaniliát. Ha fél-csomag Dr. OETKER VANILINCUKROT 1 kgr. cukorral keverünk és ebből 1 vagy 2 teáskanálnyit 1 csésze teára öntünk, úgy egy kitűnő aromájú, teljes italt kapunk.

Dr. OETKER sütőpora és vanilincukra minden fűszerkereskedésben stb. kapható. Kimerítő használati utasítás minden csomag mellett. Receptgyűjtemény ingyen!

MILLIÓK

használják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, :: görcs, számarköhögés ellen ::

Kaiser-féle Mell-Karamellák

a „3 fenyővel”

6500 elismerőlevél orvosoktól :: és magánosoktól. ::

Kiválóan kellemes ízletes bonbonok.

20 és 40 filléres csomagokban és 60 filléres dobozban kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Eladó ház.

Park-utca 1 sz. alatt Hirsch Lipót ur háza mellett épült új házat más vállalkozás miatt

ELADOM.

A házban 3 lakószoba, fürdőszoba, konyha, kamra és pince van.

Bővebbet a tulajdonos

Pressing Gábor.

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle pemetefü cukorkánál!

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a Réthy név.

1 doboz ára 60 fill. Nagy doboz 1 kor.

Mindenütt kapható.